

VIÐMERKINGAR

Føroyska Sjómanskirkjan

Jógvan Friðriksson

Gjaranes 10. sept. 2003

Hin 14. september 2003 varpar hin Føroyska Sjómanskirkjan (FSK) ljós á søguna og arbeiðið hjá sjómanskirkjun. FSK varð stovnað í Runavík hin 8. juli 1981. Tess vegna hava vit valt Glyvra kirkju sum karm um hátíðargudstænastuna. Umboð fyri kirkjuráðini, prestar og onnur innboðin vera til gudstænastuna saman við kirkju-liðnum á staðnum.

FSK virkar innan karmar fólkakirkjunnar, ja, er ein partur av hennara virksemini. Vit eru í tøttum samstarvi við Donsku Sjómanskirkjuna (DSK). Vit eru í samvinnu við norðurlond í al-tjóða høpi so at skilja, at vit sum kirkja virka millum altjóða sjófólk. Á sama hátt útinna aðrar sjómanskirkjur tænastu millum føroy-sk sjófólk.

FSK ger ikki mun á fjóðskapi, fólkasløgum og húðaliti. Vit virka á krist-



Jógvan Friðriksson

num grundarlagi í mann-góðum verki. Vit bera orðið um Jesus Krist og ynskja at vera sjófólki, fastbúgvandi og vitjandi til tænastu.

Í nógv ár hevur FSK havt fólk úti í teimum donsku sjómanskirkjunum. Talan er um assistentar og hús-møður. Eitt tíðarskeið vóru vit í San Pedro í Los Ange-les. Hetta var í samvinnu við norsku sjómanskirkju-na. Arbeiðið verður stuðl-að av kirkjunum, gávum frá einstaklingum og vinnu-ligum virksemini.

Í 2002 játtaði Føroya Løgting FSK ein árligan stuðul til ein sjómansprest í

Hull. Hesin peningur verður goldin FSK sum ein blokkstuðul. Avtala varð gjørð við DSK um eitt samstarv. Samstarvið ber í sær triggjar eindir: Tað staðbundnu kirkjuna í Hull, FSK og DSK. Starvsetan og skipan av starvinum er danskt mál­søki, meðan Hull ger eitt viðmæli og FSK innstillar.

Raksturin av sjómans-kirkjuni í Hull kostar árliga umleið eina millión krónur. Harafturat er vert at varn-ast, at ein grunnur eigur bygningin saman við DSK. Soleiðis sæð koma vit til skorin klæðir og skulu ikki hugsa um kirkju ella íbúð til prestin. Torført er at seta tøl á hetta virðið, tí vit spara eina íløgu í bygning ella leigu. FSK metir, at um vit umrokna hesi forrætt-indi til pening, so gjalda vit føroyingar væl minni enn helvtina av tí, ið sjómans-kirkjan í Hull árliga kostar.

Sjómanspresturin í Hull er tekin um positivan hug-burð og nýhugsan. Politisk myndugleikin í Føroyum er umsitingin hava í sam-starvið við FSK gjørt eitt gott arbeiði. Kirkjuligi myndugleikin sýndi fram-tøkni, tá starvið varð við-mælt. Avtalan við DSK verður endurskoðað um tvey ár, og til ta tíð eru møgular ábøtur verdar at umhugs­a.

Almennur fyrilestur á Fróðskaparsetrinum

TÍÐINDASKRIV

frá Føroyahúsinum

Hóskvöldið 11. september kl. 20 skipa Fróðskapar-setrið og Føroya Fróðskap-arfelag fyri almennum fyri-lestri.

orðinum váð, sbr. t.d. rekkjaváð, nútíðarislendskt voð. Nógv samansett sagn-orð á íslenskum enda við -væða, t.d. einkavæða, hnattvæða, rafvæða, sið-væða, tæknivæða og tölvu-væða. Merkingin er altið tann sama: t.d. merkir rafvæða at ‘ravmagns-búgva’. Fyrstu sagnorðini av hesum slag gera vart við seg um miðja 20. öld. Nú veksur talið av hesum orðum skjótt, og tann gongdin hevur samband við

ta alsamt vaksandi tøkni-menningina. Av nýggjum samansetingum ber til at nevna Windows-væða og ADSL-væða. Í fyrilestrin-um verður røtt um søguna hjá hesum sagnorðunum og ymsar spurningar teimum viðvíkjandi.

Margrét Jónsdóttir tók cand. mag.-prógv í is-lendskari málfrøði við Háskóla Íslands 1981 og hevur síðani starvast har.

Hon er dosentur í "Ís-lendskum fyri útlendskar

VIÐMERKINGAR

Viðmerkingar til skrivning um sjómansprestastarvið

Hogni Hoydal

landsstýrismaður

Í lesarabrevum í bløðunum eru komnar atfinningar móti Mentamálaráðnum og móti landsstýrismanninum í mentámálum í sambandi við setan av sjómanspresta-starvinum í Hull. Í hesum sambandi verða hesar við-merkingar gjørdar til at-finningarnar.

Málið um føroyskan sjó-mansprest varð reist fyri Mentamálaráðnum 5. juli 2001, tá Føroyska Sjó-manskirkjan sendi áheitan til Landsstýrið um at skipa eitt føroyskt sjómanspresta-starv. Føroya biskupur, Hans Jacob Joensen, gav áheitanini sitt besta við-mæli. Aðrenn politisk støða varð tikin til málið, var ein arbeisðbólkur settur at lýsa og greina allan spurningin um eitt føroyskt sjómans-prestastarv. Arbeisðból-urin skrivaði eitt útgrein-andi álít, og álitið var handað landsstýrismannin-um tann 21. desember 2001. Seinni varð álitið latið øllum løgtingslimum.

Í álitinum var arbeitt við tveimum møguleikum: 1) at stovnseta sjómans-prestastarvið undir føroyskari fólkakirkju, ella 2) at skipa sjómanspresta-starvið undir verandi skipan.



Hogni Hoydal

Tað er óneyðugt at nevna, at landsstýrismaðurin í mentámálum vildi ynskt, at Fólkakirkjan varð yvir-tikin, og at vit sostatt kundu arbeitt við fyrsta møguleik-anum, men økið er tiverri ikki yvirtikið, og tí muga vit liva við verandi skipan.

Um sjómansprestastarvið skuldi stovnast, áður enn Fólkakirkjan varð yvirtikin, mátti hetta sostatt gerast undir verandi skipan, har allir prestar (og sjómans-prestar) verða settir í Dan-mark eftir donskum sátt-málum. Hetta merkir t.d., at lønarviðurskipti, eftirlønir, trygging, røkt av starvs-fólki o.s.fr. eru donsk mál-søki burturav. Undir verandi skipan, tvs. so leingi Fólka-kirkjan ikki er føroyskt mál­søki, er setanarmynd-ugleikin hjá sjómansprest-inum hjá Donsku Sjómans-kirkjuni og ikki her í Føroy-um. Herumframt skulu

danskir sjómansprestar lúka somu treytir (og hava somu rættindi) sum danskir fólkakirkjuprestar, ið eru settir undir danska Kirkju-málaráðnum.

Føroya Landsstýri vildi vera við til at hjálpa lands-monnum uttanlands (sjó-monnum, lesandi og føroy-ingum annars), og tí var uppskot um játtan til stuðul til Føroysku Sjómanskirkju-na við á eykajáttanar-løg-tingslóginu fyri februar 2002. Sum grundarlag fyri støðutakan til játtanina lá notat og álitið, sum arbeisð-bólkurin hevði handað landsstýrismanninum.

Í notatinum stendur greitt, at Danska Sjómans-kirkjan er setanarmyndug-leiki, og at uppgávan hjá Føroysku Sjómanskirkjuni er at útvega fólk, og at end-urrinda Donsku Sjómans-kirkjuni tann partin av út-reiðslunum, sum partarnir gera avtalu um. Í notatinum stendur eisini, at Føroyska Sjómanskirkjan ynskir, at føroyingar sjálvir gjalda lønina til ein sjómansprest, soleiðis at føroyingar eisini kunnu avgera, hvør ið settur verður. Og í álitinum stendur at lesa á s. 12:

"Verður stuðul játtaður føroysku sjómanskirkjuni, innan fólkakirkjan er yvirtikin, so verður stuðul-in at gjalda sum blokkstuð-ul til føroysku sjómans-kirkjuna. Føroyska sjó-

manskirkjan ger neyðugar avtalur við donsku sjó-manskirkjuna um set-anarviðurskipti og starvs-økið hjá sjómanspresti."

Føroyska Sjómanskirkjan gjørdi samstarvsavtalu við Donsku Sjómanskirkjuna. Mentamálaráðið hevur, eftir tilmæli frá Føroysku Sjómanskirkjuni, góðkent hesa avtalu. Sam-starvsavtalan millum før-oyksu og donsku sjómans-kirkjuna hevur við sær, at føroyingar endurrinda Donsku Sjómanskirkjuni fyri kostnaðin av lønini til sjálvan prestin, og danir gjalda restina av rakstrinum av kirkjuni, herundir løn til hjálparfólk, bústað hjá presti, leigu av kirkju v.m.

Í samstarvsavtaluni mill-um føroysku og donsku Sjómanskirkjuna stendur, at Føroyska Sjómanskirkj-an og kirkjuliðið í Hull skula ávikavist innstilla og koma við úttalili um setan av sjómanspresti, og at Danska Sjómanskirkjan setur starvið.

So leingi sum Fólkakirkj-an er danskt mál­søki, er og verður setanarmyndugleik-in í Danmark. Tað hevur ongantið verið ætlanin at flyta setanarmyndugleikan til Føroysku Sjómanskirkj-una ella til føroyskan myndugleika, so leingi sum fólkakirkjan ikki er yvir-tikin. Mentamálaráðið og landsstýrismaðurin hava

tískil heilt einfalt ikki heimild at leggja seg út í setanina.

Tað hevur eisini verið ført fram, at føroyski skatt-gjaldarin skal gjalda fyri hátíðarhald hjá Føroysku Sjómanskirkjuni sunnu-dagin tann 14. september á Glyvrum. Hetta er ikki beint. Føroyska Sjómans-kirkjan hevur fingið mark-aðan stuðul á Løgtings-fggjarlóginu til at gjalda løn til sjómansprestin í Hull. Grannskoðaður rokns-kapur fyri stuðulin fyri-liggur, og visir hesin rokns-kapur, hvussu nógv er nýtt til løn. Ónýtt játtan, tvs. alt avlopíð, verður at flyta aftur til landskassan. Há-tíðarhaldið á Glyvrum verður ikki goldið av hesi játtan, og sostatt ikki av føroyska skattgjaldaranum.

Eg skal enn einaferð loyva mær at nevna, at eg fyrst og fremst vildi ynskt, at vit høvdu fingið okkara egnu føroysku fólkakirkju, og harvið eina føroyska sjómanskirkju, sum kundi samstarvað á jøvnum føti við norðurlendsku sjó-manskirkjurnar. So kundu vit sloppið undan slíkum fløktum loysnum sum her við sjómansprestinum í Hull. Men soleiðis gekk tað ikki, og tí valdu vit, eftir tilmæli frá Føroysku Sjó-manskirkjuni, at næstbestu loysnina. Hetta varð gjørt, fyri ikki at forkoma mál-in-

um. So leingi Fólkakirkjan ikki er føroyskt mál­søki, er og verður sjálvur setanar-myndugleikin uttan fyri okkara myndugleikkaeki, og hetta fær landsstýrismaður-in einki gjørt við. Hetta merkir so eisini, at ein møgulig kæra frá umsøkj-ara um setan av sjómans-prestastarvinum eigur at verða send til Donsku Sjó-manskirkjuna ella møgu-liga til danska umboðs-mannin.

Hinvegin vil eg fegin fáa lýst, hvat ið er farið fram í mun til sjálva avtaluna, eitt nú um nakað er at við-merkja um avtalugrund-arlagið, og fari eg tí at biðja um eina frágreiðing frá Føroysku Sjómanskirkjuni hesum viðvíkjandi. Haraft-urat haldi eg, at tað er rætt longu nú at eftirmeta av-taluna, og ætli eg mær tí at heita á tann arbeisðbólkin, ið skrivaði álít um føroyska sjómans-prestastarvið, at taka sær av hesum.

Hetta mál er ein avleið-ing av, at kirkjan ikki er yvirtikin. Men kanska verður støðan ein onnur, tá starvið skal setast av nýggi-um um trý ár. Tá hava vit vónandi eina føroyska fólkakirkju, sum kann samstarva á jøvnum føti við eitt nú donsku fólkakirkj-una og donsku sjó-manskirkjuna.

Vetrarskráin hjá Føroyahúsinum

TÍÐINDASKRIV

frá Føroyahúsinum



Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Føroyahúsinum

Sosialurin

Sosialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

jan@socialurin.fo

Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov

eirikur@socialurin.fo

Figgjarleiðari: Jákup Mørk

jakup@socialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo

Finnbjörg Nattestad

finnbjorg@socialurin.fo

Durita Simonsen durita@socialurin.fo

Blaðfólk:

Aki Bertholdsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

Edvard Joensen edvard@socialurin.fo

Heri á Rógvi heri@socialurin.fo

Ingrid Bjarnastein ingrid@socialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@socialurin.fo

Solby Eliassen solby@socialurin.fo

Dagfinn Olsen dagfinn@socialurin.fo

Ingi Rasmussen ingi@socialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsøyar Pálgøta 1, 700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klakvik@socialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:

tel. 375364 fax 375464

tel. 220727

e-post: aki@socialurin.fo

e-post: dagfinn@socialurin.fo

Sosialurin í Eysturoy:

Postsmoga 143, Saltangará

tel. 447820 fax 449520

e-post: vilmund@socialurin.fo

Sosialurin í Vágum:

360 Sandavágur

Uppsætting/prent:

Uppsætting: Hestprent

Prent: Prentmiðstöðin

Útgevjari:

Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Argjavegur 26,

Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@socialurin.fo

lysing@socialurin.fo

lysingartorg@socialurin.fo

varp@socialurin.fo

Lýsingar

Freistir: Tekstlýsingar

Størri lýsingar

Lýsingartorgið